

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE RAAD VAN EUROPA

Op 5 Mei 1949 werd te Londen in het St James-paleis het Statuut van de Raad van Europa ondertekend. Reeds in Augustus kwam de daarbij opgerichte Raadgevende Vergadering te Straatsburg voor de eerste maal bij elkaar.

Wording van het Statuut

De directe oorsprong van het Statuut dient gezocht te worden in de resoluties van het Haagse Congres van Mei 1948 en in de daaropvolgende actie van het Internationaal Comité der Europese eenheidsbewegingen.

Hierdoor kwam het tot een diplomatiek initiatief van de Franse en Belgische regeringen in Juli-September 1948.

Bij de derde bijeenkomst van de Consultatieve Raad der Vijf te Parijs op 25-26 October 1948, werd tot de oprichting besloten van een comité om de maatregelen te onderzoeken, welke dienden genomen te worden om een nauwere unie tussen de volkeren van Europa te verwezenlijken.

In November 1948 werd aldus een studiegcomité van de Europese Unie gevormd, bestaande uit achttien leden, behorende tot de vijf mogendheden van het Pact van Brussel.

Dit comité hield twee sessies : een eerste van 26 November tot 16 December 1948 en een tweede van 18 tot 20 Januari 1949. Bij deze besprekingen kwam een grondige oppositie te voorschijn tussen de Britse en de overige delegaties, in hoofdzaak over de aanwijzing der leden en over de wijze van stemmen in de op te richten Europese Vergadering. De Britten wilden aanwijzing door de regeringen en stemming per delegatie. De Continentalen wilden verkiezing door de Parlementen en stemming per hoofd.

De bijeenkomst van de Consultatieve Raad op 27-28 Januari bracht een compromis tot stand, doordat besloten werd dat elk deelnemend land zelf de procedure zou regelen tot samenstelling van zijn delegatie en dat de stemmingen individueel zouden plaats hebben.

De Permanente Commissie der Vijf werd gelast

met de uitwerking van een ontwerp van statuut voor de Europese Raad en er werd ook besloten nog andere Staten tot deelneming uit te nodigen.

Op 5 Februari 1949 publiceerde de Permanente Commissie een reeks aanbevelingen, waarin de hoofdlijnen van de te vormen organisatie werden geschetst, op een wijze die reeds van zeer nabij de definitieve vorm benaderden.

In Maart werden de ambassadeurs van Denemarken, Italië, Noorwegen en Zweden en de Hoge Commissaris voor Ierland door de Permanente Commissie bij het initiatief betrokken. Zo werd een Voorbreidende Conferentie opgericht.

Eindelijk kwam op 3 Mei 1949 te Londen de Conferentie der Ministers van Buitenlandse Zaken van de tien Staten bijeen. Op 5 Mei ondertekenden zij het Statuut (1).

Analyse van het Statuut

Het Statuut heeft de vorm van een verdrag tussen de regeringen van België, Denemarken, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Zweden en het Verenigd Koninkrijk (2). Het is in het Frans en in het Engels opgesteld en treedt in werking na neerlegging van de eerste zeven ratificatie-oorkonden (artikel 42, lid a). Het beschikende gedeelte omvat 42 artikelen, gegroepeerd in tien hoofdstukken.

A. — Doel van de Raad (inleiding en hoofdstuk I, artikel 1).

De overwegingen van de inleiding wijzen op het belang van een versteviging van de vrede, gegrond op de rechtvaardigheid en de internationale samenwerking. Zij drukken de gehechtheid uit der contractanten aan de geestelijke en morele waarden die het gemeenschappelijk patrimonium vormen van hun volkeren en aan de grondslag liggen van de principes van individuele vrijheid, politieke vrijheid en primauteit van het recht, waarop elke ware democratie steunt. Zij geven uiting aan de overtuiging dat, tot beveiliging en triomf van dit ideaal en tot bevordering van de sociale en economische vooruit-

gang, een nauwere vereniging tussen de met dezelfde gevoelens bezielde volkeren nodig is. Hierom, en tevens om aan de klaarblijkelijke aspiraties van hun volkeren tegemoet te komen, wordt een organisatie gesticht, de Raad van Europa.

De aldus door de nieuwe instelling nagestreefde bedoelingen worden opnieuw samengevat in het eerste artikel:

«réaliser une union plus étroite entre ses Membres afin de sauvegarder et de promouvoir les idéaux et les principes qui sont leur patrimoine commun et de favoriser leur progrès économique et social» (artikel 1, lid a).

Dit doel zal worden nagestreefd door de organen van de Raad, door het onderzoek der kwesties van gemeenschappelijk belang, door het afsluiten van accoorden en het aannemen van een gemeenschappelijke actie op economisch, sociaal, cultureel, wetenschappelijk, juridisch en administratief gebied en door het beveiligen en bevorderen van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden (artikel 1, lid b).

Er wordt geen afbreuk gedaan aan de verplichtingen der leden tegenover de Verenigde Volkeren of andere internationale organisaties of verenigingen waarbij zij betrokken zijn (artikel 1, lid c).

Er wordt uitdrukkelijk bevestigd dat de kwesties betreffende de landsverdediging niet tot de bevoegdheid van de Raad behoren (artikel 1, lid). Volgens het op de dag van de ondertekening verstrekte communiqué, vloeit deze bepaling voort uit het feit dat er geen militaire alliantie wordt afgesloten, maar alleen een vreedzame samenwerking wordt beoogd.

B. — *Lidmaatschap* (hoofdstuk II, artikelen 2 tot 9).

Het Statuut onderscheid twee soorten van deelnemers:

1. Leden (*membres*), waarbij bedoeld worden:
 - a) de partijen die het Statuut hebben ondertekend (artikel 2);
 - b) de Europese Staten die bekwaam en bereid geacht worden de verplichtingen van het lidmaatschap na te leven en door het Comité van de Ministers worden uitgenodigd lid van de Raad te worden (artikel 4);

2. Toegevoegde leden (*membres associés*), waarbij bedoeld worden Europese landen die, in bijzondere omstandigheden, bekwaam en bereid geacht worden de verplichtingen van het lidmaatschap na te leven en door het Comité van de Ministers worden uitgenodigd toegevoegd lid van de Raad te worden (artikel 5, lid a).

Het verschil van bevoegdheid tussen beide soorten van leden ligt hierin, dat de toegevoegde leden slechts in de Raadgevende Vergadering kunnen worden vertegenwoordigd (artikel 5, lid a), en niet in het Comité van de Ministers. Vermoedelijk zou Duitsland aanvankelijk als toegevoegd lid worden opgenomen.

De verplichtingen van het lidmaatschap bestaan hierin dat de betrokken Staten of landen het beginsel der primauteit van het recht dienen te erkennen, evenals het principe dat elk persoon onder zijn jurisdictie de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden moet genieten. Zij moeten zich daarenboven verbinden tot positieve en actieve medewerking gericht op het bij hoofdstuk I bepaalde doel (art. 3).

De Leden of Toegevoegde Leden kunnen zich vrij-

willig terugtrekken (artikel 7); wanneer zij op ernstige wijze aan hun verplichtingen te kort komen, kan hun recht van vertegenwoordiging worden geschorst en kunnen zij door het Comité van Ministers uitgenodigd worden zich terug te trekken; zo zij hieraan geen gevolg geven, kan het Comité beslissen dat de Staat of het land in kwestie op een gestelde datum ophoudt deel uit te maken van de Raad (artikel 8). Tijdelijke schorsing is ook mogelijk bij niet-naleving der financiële verplichtingen (art. 9).

C. — *Organen van de Raad* (hfdst. III tot IV, artikelen 10 tot 37).

De organen van de Raad zijn:

1. het Comité van Ministers;
 2. de Raadgevende Vergadering.
- Beide worden bijgestaan door het Secretariaat (artikel 10).
- De zetel van de Raad is gevestigd te Straatsburg (artikel 11).

1. *Het Comité van de Ministers* (hfdst. IV, artikelen 13 tot 21).

Het Comité van de Ministers bestaat uit één vertegenwoordiger per Lid, met één stem per vertegenwoordiger. De Leden worden vertegenwoordigd door hun Minister van Buitenlandse Zaken, of een plaatsvervanger, die in de mate van het mogelijke van de regering van zijn land moet deel uitmaken (artikel 14).

Het Comité is het bevoegd orgaan dat namens de Raad optreedt (artikel 13) om:

1. hetzij op aanbeveling van de Consultatieve Vergadering, hetzij op eigen initiatief, de maatregelen te onderzoeken die van aard zijn het doel van de Raad te verwezenlijken (artikel 15, lid a).
2. aanbevelingen in die zin te verstrekken aan de Regeringen (artikel 15, lid b).
3. verbindende maatregelen te treffen voor de organisatie en inwendige regelingen van de Raad, behalve waar bevoegdheden van dien aard aan de Raadgevende Vergadering werden toegewezen (artikelen 16, 24, 28, 30, 32, 33 en 35).

Het Comité kan raadgevende of technische comités of commissies oprichten (artikel 27); het stelt zijn eigen inwendig reglement op (artikel 18) en bezorgt aan de Raadgevende Vergadering, bij elke van haar sessies, gedocumenteerde verslagen over zijn werking (artikel 19).

Het statuut regelt op nauwkeurige wijze het aantal stemmen dat voor elke soort van beslissingen in het Comité dient te worden berikt (artikel 20).

Behoudens andersluidende beslissing van het Comité, vergadert het met gesloten deuren (artikel 21).

2. *De Raadgevende Vergadering* (hfdst. V, artikelen 22 tot 35).

De Raadgevende Vergadering bestaat uit vertegenwoordigers van elk Lid of Aangesloten Lid. Zij worden aangeduid volgens de door elke regering vastgestelde procedure (3); zij moeten de nationaliteit hebben van het Lid of Toegevoegde Lid, dat zij vertegenwoordigen, en mogen niet gelijktijdig deel uitmaken van het Comité der Ministers (artikel 25, lid a). In dezelfde condities wordt voor elk vertegenwoordiger een plaatsvervanger aangewezen, die bij

afwezigheid van de titularis optreedt (artikel 25, lid c). De vertegenwoordigers kunnen tijdens een sessie, slechts met goedkeuring van de Vergadering van hun opdracht ontlast worden (artikel 25, lid b).

Tussen de oorspronkelijke ondertekenaars van het Statuut werden de zetels als volgt verdeeld (art. 26) :

Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk	elk 18
België, Nederland en Zweden	elk 6
Denemarken, Ierland en Noorwegen	elk 4
Luxemburg	3

De Raadgevende Vergadering is bevoegd te beraadslagen en aanbevelingen te verstrekken over elke kwestie die beantwoordt aan het doel van de Raad en binnen diens bevoegdheid valt, en die ofwel door het Comité aan de Vergadering wordt onderworpen, ofwel door de vergadering zelf, met goedkeuring van het Comité, op haar dagorde wordt gebracht (art. 23).

De Vergadering kan Comité's en Commissies oprichten (artikel 24). Zij stelt haar huishoudelijk reglement vast en kiest zich onder haar leden een Voorzitter, die de werkzaamheden leidt zonder aan de debatten of aan de stemmingen deel te nemen : daarin wordt hij door zijn plaatsvervanger vervangen (artikel 28).

De resoluties van de Vergadering dienen in de regel bij meerderheid van twee derden der uitgebrachte stemmen genomen te worden, behoudens zekere kwesties van procedure en van inwendige orde waar de Vergadering zelf afwijkende meerderheden kan vaststellen (artikelen 29 en 30).

Er is per jaar één gewone sessie van maximum één maand duur, behoudens accoord tot verlenging tussen Vergadering en Comité (artikel 32). Buitengewone sessies kunnen door het Comité van Ministers worden belegd (artikel 34). De bijeenkomsten zijn openbaar (artikel 35).

3. Het Secretariaat (hfst. VI, artikelen 36 en 37).

Er is een Secretaris-Generaal, en een Adjunct-Secretaris-Generaal, te benoemen door de Vergadering op aanbeveling van het Comité (artikel 36, lid a en lid b). Het overige personeel van het Secretariaat wordt door de Secretaris Generaal aangesteld, volgens het administratief reglement door het Comité vast te stellen (artikel 36, lid c en artikel 16).

D. — Financiering, voorrechten en immuniteiten (hfst. VII en VIII, art. 38 tot 40).

In hoofdstuk VII wordt de financiering van de Raad behandeld. Elk Land staat in voor de kosten van zijn eigen vertegenwoordiging (artikel 38, lid a). Gemene kosten worden verdeeld in een verhouding door het Comité te bepalen volgens het bevolkingscijfer (artikel 38, lid b). Aan het Comité wordt ook jaarlijks de begroting ter goedkeuring voorgelegd (artikel 38, lid c).

De voorrechten en immuniteiten worden geregeld bij hoofdstuk VIII (artikel 40), waarvan de nadere uitwerking naar een verdere overeenkomst wordt verwezen.

E. — Amendementen (hfdst IX, art. 41).

Wijzigingen kunnen in het Comité, of met inachtneming van artikel 23, in de Vergadering worden voorgesteld. Het Comité heeft de bevoegdheid ze aan

te bevelen; zij treden in werking na ondertekening en bekrachtiging door twee derden van de Leden (artikel 41, lid a tot c). Wijzigingen betreffende de samenstelling en bevoegdheid van de Algemene Vergadering (artikelen 23 tot 35) en betreffende de financiering (artikelen 38 en 39) kunnen echter, na het einde van de tweede gewone sessie in werking treden vanaf de goedkeuring door Comité en Vergadering (artikel 41, lid d).

* * *

Door dit Statuut, benadert West-Europa in vele opzichten het stadium, waarin zich de XIII Noord-Amerikaanse Staten bevonden na de *Declaration of Independence* van 4 Juli 1776, en vóór de Constitutie van 1787-1789. Het stelsel van het Statuut heeft veel weg van dat van de *Articles of Confederation*.

Hier, zoals toen in Amerika, is er een « *firm league of friendship* » tussen « *free and independent States* », die vooralsnog niets van hun afzonderlijke soevereiniteiten hebben prijsgegeven en aan de gemeenschappelijke organen slechts zeer beperkte en feitelijk weinig effectieve bevoegdheden hebben opgedragen.

Er zijn echter ook aanzienlijke verschillen : zo ligt het accent thans veel meer op de actie van de regeringen van elk der deelgenoten dan op die van hun parlementen; ook ontbreekt in het Statuut van de Raad de militaire band, die echter wel reeds in het kader van het Pact van Brussel vaste vormen heeft aangenomen (4) en ook in zekere mate in het Noord-Atlantisch Verdrag werd voorzien (5).

Het wezenlijke is echter dat een embryonnaire politieke organisatie geschapen werd, op een veel ruimer plan dan dat van de E.O.E.S.; en dat alzo de grondslagen werden gelegd van nog meer uitgebreide federale verwezenlijkingen.

De oprichting van de Raad van Europa is voor dit continent een feit van uitzonderlijke betekenis. Lukt eenmaal het grote opzet — *le grand dessein* — dat aan het Statuut ten grondslag ligt, dan zal dit Staatsstuk een zeer belangrijk document geweest zijn in de wording van het Europese publiekrecht.

JAN DE MEYER.

(1) Zie Wetsontwerp houdende goedkeuring van het Statuut van de Raad van Europa, ondertekend op 5 Mei 1949, te Londen, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Buitengewone Zitting 1949, nrs. 6 (Ontwerp) en 7 (Verslag). — De Nederlandse vertaling, die op het bureau der Kamer werd neergelegd, bevat flagrante onnauwkeurigheden, en is op sommige plaatsen bepaald onbegrijpelijk. De Vlaamse juristen zullen dit eens te meer met leedwezen hebben vastgesteld.

(2) Vgl. de partijen bij het Pact van Brussel (17-3-1948): België, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Verenigd Koninkrijk; deze bij de Europese conventie voor economische samenwerking (Parijs 16-4-1948): Oostenrijk, België, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Nederland, Portugal, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland, Turkije en de bevelhebbers der drie Westerse bezettingszones van Duitsland. Bij het Noord-Atlantisch Verdrag (Washington 4-4-1949) zijn dezelfde Staten, behalve Oostenrijk, Griekenland, Ierland, Zweden en Zwitserland, doch met toevoeging van Canada en de U.S.A., betrokken.

(3) Deze bepaling is de vrucht van de Britse oppositie tegen de oorspronkelijk overwogen aanduiding door de Parlementen.

(4) Door de oprichting van de permanente defensieorganisatie, waarin Maarschalk Montgomery de rol vervult die in Amerika tussen 1775 en 1783 door George Washington werd waargenomen.

(5) Het defensiecomité voorzien bij artikel 9 van het Noord-Atlantisch Verdrag.

Auteursrecht op letterkundige en muzikale werken tegenover de met het zegel gelijkgestelde taksen

1. *Overeenkomsten betreffende letterkundige en muzikale werken naar burgerlijk recht.* — Het auteursrecht op letterkundige en muzikale werken is overdraagbaar (Wet 22 Maart 1886, art. 3.) De overdracht van auteursrecht kan dragen op het geheel (eigendomsoverdracht) of op een gedeelte van het recht (genotsoverdracht).

2. De totale *eigendomsoverdracht* van auteursrecht is eerder zeldzaam. Daaronder zou dienen begrepen de volledige afstand aan een derde van alle exploitatierechten, inbegrepen van die rechten die beperking of wijziging van het oorspronkelijk werk behelzen (cfr. Wet 22 Maart 1886, art. 8). Alleen blijven uitgesloten van zulke overdracht de z.g. «zedelijke rechten» van de auteur, die uit der aard onvervreemdbaar zijn, aldus het recht van het vaderschap van het werk op te eisen (Wet, 16 April 1934, art. 6; zie ook: R. Vandeputte, *Nijverheidsrecht*, p. 112, n° 8).

3. Gewoonlijk behelst een overeenkomst betreffende auteursrechten alleen een beperkte *genotsoverdracht*, d.i. overdracht van een bepaald, aan de auteur behorend recht. De wetten van 22 Maart 1886 en 16 April 1934 (Conventie van Rome van 2 Juni 1928) hebben voorgeschreven welke rechten aan een auteur toekomen: recht van uitgave, recht van uitvoering en recht van bewerking.

4. a) Recht van uitgave.

Uitgeven van letterkundige of muzikale werken betekent het gedrukt vermenigvuldigen en verspreiden van de door de auteur geschreven letter- of muziektekst. Het recht van uitgave kan in zijn geheel worden overgedragen, zodat de overnemer het recht bezit het werk te publiceren waar, wanneer en zoals hij verkiest. Het kan ook gesplitst worden bijv. uitgave in verschillende oplagen bij verschillende uitgevers, bundeling in boekvorm van vroeger als artikels verschenen werk, enz. Een overeenkomst die zou slaan op heruitgeven van reeds vroeger gepubliceerd werk blijft niettemin een uitgeverscontract.

Bij het recht van uitgave behoort ook — hoewel niet te begrijpen onder de term «uitgeverscontract» — de overeenkomst waardoor een auteur, in het bijzonder een componist, het recht overdraagt zijn werk op grammofoonplaten te nemen (Wet 16 April 1934, art. 13 al. 1).

5. b) Recht van uitvoering.

Een litterair of muzikal werk uitvoeren is het ten gehore brengen van het publiek van de door de auteur geschreven tekst, in toneel-, opera-, concertzalen, in radiouitzendingen (Wet 16 April 1934, art. 11bis), en, in het algemeen, op alle, voor het publiek, toegankelijke wijze (zie voor radiodistributie in drankgelegenheden: Vredeger. Antwerpen II, 31-12-1947, R. W. 1947-48, kol. 845-846).

6. c) Recht van bewerking.

Dit betekent het recht van de auteur op het ongeschonden origineel (Wet 22 Maart 1886, art. 8). Bij dit recht behoren het recht tot vertaling, tot omvorming (zoals verfilming van een roman of bewerking van een roman tot toneelstuk of tot

luisterspel), en, voor muzikale werken, tot het componeren van nieuwe stukken op thema's en motieven uit het oorspronkelijk werk (Wet 22 Maart 1886, art. 17).

7. *Met het zegel gelijkgestelde taksen gevestigd op het juridische verkeer van goederen en diensten.* De volgende met het zegel gelijkgestelde taksen, gevestigd op de juridische overdracht van goederen en diensten, komen in aanmerking voor het probleem dat ons bezighoudt:

- a) de overdrachttaks (met de factuurtaks voor de overdrachten die niet onderworpen zijn aan overdrachttaks);
- b) de taks op roerende verhueringen.

8. De *overdrachttaks*, zowel als de *factuurtaks* treffen alleen de overdrachten van goederen die roerend zijn van nature, (Wetb. Z. G. T., art. 1 voor de overdrachttaks en art. 51 voor de factuurtaks). Roerend van nature zijn luidens de bepaling van art. 528 Burg. Wetb.: «de lichamen die van de ene plaats naar de andere kunnen overgaan, hetzij ze zichzelf bewegen, zoals de dieren, hetzij ze slechts van plaats kunnen veranderen door het toedoen van een vreemde kracht, zoals de levenloze dingen.» Daar het auteursrecht, bijgevolg, niet het karakter bezit van een van nature roerend goed, valt de eigendomsoverdracht van zulk recht buiten de toepassing van de overdrachttaks en van de factuurtaks.

9. De *taks op de roerende verhueringen* echter is luidens de tekst van art. 76 - 1° Wetb. Z. G. T., gevestigd op «de contracten van verhuering, verpachting en concessie van alle roerende, lichamelijke en onlichamelijke goederen». De algemeenheid van de gebruikte termen brengt onder de toepassing van bedoelde taks alle overeenkomsten die ertoe strekken het gebruik of het genot over te dragen van een roerend goed. Zijn dus belastbaar niet alleen de verhuering van lichamelijke goederen, doch ook de concessie over intellectuele goederen zoals uitvindingsbrevetten, fabrieksmerken, enz.

10. Ook de *genotsoverdracht* van auteursrechten valt onder toepassing van de taks op de roerende verhueringen. Zijn aldus aan de belasting onderworpen:

- a) alle overeenkomsten waarbij de auteur het recht van uitvoering (zie n° 5) overdraagt;
- b) alle overeenkomsten waarbij de auteur het recht van bewerking of vertaling (zie n° 6) overdraagt;
- c) de overeenkomsten betreffende het opnemen op grammofoonplaten.

11. Luidens art. 77-5° W. Z. G. T., nochtans, zijn vrijgesteld van de taks op roerende verhueringen «de contracten voor uitgave van letterkundige en muzikale werken». Deze vrijstelling werd ingevoerd door art. 49, Wet van 13-8-1947 (Stbl. 17-9-1947), als gevolg op een amendement van de Regering (Parl. Doc., K. v. V., 1946-47, n° 219). Dit amendement had voor doel de vrijstelling, door de Kamercommissie voorzien ten voordele van «alle contracten betreffende de in België aan

Rijksinwoners betaalbare auteursrechten», te beperken tot de Belgische uitgeverij alleen.

12. De door de Kamercommissie voorgestelde tekst zou immers voor gevolg gehad hebben de overeenkomsten betreffende het uitvoeren van werken in toneel-, opera-, en concertzaal en andere publieke gelegenheden van de teks vrij te stellen. De Regering zegde in de toelichting bij het door haar voorgestelde amendement dat het «niet wenselijk was een vermindering toe te staan van de fiscale lasten die op de inrichting van openbare vertoningen en vermakelijkheden slaan.» Daarentegen meende de Regering de vrijstelling te kunnen handhaven voor de «sommen die aan de auteurs wegens de uitgave van hun werken toekomen», en dit «gelet op de crisis waarin de Belgische uitgeverijen zich bevinden.»

13. Vallen dus niet onder toepassing van de belasting alle overeenkomsten betreffende het uitgeven van

litteraire (in de ruime zin van art. 10 Wet 22 Maart 1886) en muzikale werken, onder welke vorm of met welke modaliteiten ook : in boekvorm of als artikel in tijdschriften, als oorspronkelijk werk of als heruitgave, enz.

14. Samenvattend kunnen we zeggen dat de overeenkomsten houdende eigendomsoverdracht van auteursrechten steeds vrijgesteld zijn van overdrachtaks. Onder de overeenkomsten die genots-overdracht van auteursrecht betreffen zijn vrijgesteld van taks de uitgeverscontracten van letterkundige en muzikale werken; de andere contracten, zoals die betreffende het recht van uitvoering en het recht van bewerking zijn onderworpen aan de taks op de roerende verhueringen, die thans 4,5 t.h. bedraagt.

J. LINDEMANS,
Advocaat bij het Hof van Beroep
te Brussel.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 25 April 1949.

Voorzitter : M. Cocquéau des Mottes
Raadsheer-Verslaggever : M. de Clippele.
Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Rechten van de verdediging. — Na sluiting der debatten doch vóór de uitspraak ingediende nota van de burgerlijke partij.

Indien de burgerlijke partij, na het sluiten der debatten doch vóór de uitspraak een nota heeft overgelegd, moet ter vrijwaring van de rechten der tegenpartij ofwel de heropening der debatten bevolen worden ofwel bedoelde nota buiten beschouwing worden gelaten.

Het ene of het andere moet blijken uit de bestreden uitspraak of uit enig processtuk.

Van Wynsberghe Karel t/ Secke Jules.

Gelet op het bestreden arrest, op 18 Januari 1949 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het middel gericht tegen de beslissing zowel op de publieke vordering als op de vordering der burgerlijke partij : schending van de rechten der verdediging en van de artikelen 190, 210 en 211 van het wetboek van strafvordering;

Overwegende dat het proces-verbaal der terechtzitting van 22 November 1948 van het Hof van Beroep vermeldt, dat het hof de debatten gesloten verklaart en de uitspraak bepaalt op 13 December 1948;

Dat blijkens de stukken van de bundel de raadsman van de burgerlijke partij op 23 November 1948, dus daags na het sluiten der debatten, een brief zond aan de Heer Griffier met een nota, nota die bij de bundel gevoegd werd en waarin deze raadsman de redenen uiteenzet tot staving van het stelsel, dat aanlegger wel schuldig is aan de voor de burgerlijke partij schadebrengende misdrijven, strafbaar gesteld bij de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek en dat de

burgerlijke partij geen de minste fout begaan heeft;

Overwegende echter dat uit geen enkel stuk blijkt dat aanlegger, vóór de uitspraak van het arrest, die uitgesteld werd tot op 18 Januari 1949, omdat het Hof niet regelmatig samengesteld was, ooit kennis zou gehad hebben van deze nota;

Overwegende dat het Hof van Beroep ten einde de rechten der verdediging van aanlegger te vrijwaren ofwel de heropening der debatten bevelen moest om hem toe te laten op deze nota te antwoorden, ofwel deze nota uit de debatten moest weren, hetgeen niet blijkt hetzij uit de meldingen van het bestreden arrest, hetzij uit enig stuk van de rechtspleging;

Waaruit volgt dat het arrest de in het middel aangehaalde wetsbepalingen en de rechten der verdediging heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding ervan zal gedaan worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 25 April 1949.

Voorzitter : M. de Cocquéau des Mottes.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.
Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Verstek in strafzaken. — Niet rechtsgeldige betekening van het vonnis wegens niet-affigte noch toezending van de tekst of een uittreksel daarvan.

De betekening van een bij verstek gewezen vonnis vereist dat de tekst of althans een uittreksel van het vonnis afgegeven of toegestuurd wordt, hetzij aan

de veroordeelde, hetzij aan een daartoe bij de wet aangewezen persoon.

Een blote voorlezing van het verstekvonnis aan de veroordeelde voldoet niet aan de vereisten voor een rechtsgeldige betekening.

Dat de bij verstek veroordeelde met de niet-rechtsgeldige betekening bekend was, is niet ter zake dienend.

Van Eesbeeck Aimé.

Gelet op het arrest, 8 November 1948 gewezen door het Militair Gerechtshof te Brussel;

Over het enig middel: schending van artikel 127 van het Wetboek van Strafvordering;

doordat het bestreden arrest het vonnis van de Krijgsraad der provincie Brabant bevestigt, dat het verzet door aanlegger, de 15 Augustus 1947, tegen het vonnis van de Krijgsraad bij de Belgische Strijdkrachten in Groot-Brittannië de 27 Juli 1943 bij verstek gewezen, en aan aanlegger de 13 Augustus 1947 betekend, onontvankelijk heeft verklaard, om reden dit vonnis reeds op 25 Januari 1944 aan aanlegger in persoon was betekend; zulks terwijl vóór 13 Augustus 1947 geen wettelijke betekening was geschied;

Overwegende dat aanlegger bij het vonnis van de Krijgsraad bij het Belgisch Leger in Groot-Brittannië de 27e Juli 1943 bij verstek uitgesproken, veroordeeld werd wegens vaandelvluucht;

Overwegende dat het bestreden arrest, dat de redenen van de eerste rechter overneemt, het vonnis a quo bevestigt, hetwelk het door aanlegger op 16 Augustus 1947 aangetekend verzet als te laat ingesteld, niet ontvankelijk verklaart;

Overwegende dat de Krijgsraad deze beslissing deed steunen op de omstandigheid, dat een lid van de Rijkswacht op 25 Januari 1944 aan aanlegger, sprekende met hem in persoon, het vonnis van 27 Juli 1943 rechtsgeldig heeft betekend en lezing ervan aan aanlegger heeft gegeven;

Overwegende dat luidens artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering, hetwelk volgens artikel 3 der wet van 25 Juni 1921 op de bij verstek verleende vonnissen van de Krijgsraden toepasselijk is, de termijn van verzet tegen de beklagde zijn aanvang slechts neemt de dag, waarop het bij verstek gewezen vonnis aan hem in persoon is betekend, of de dag waarop beklagde van de betekening kennis heeft gekregen;

Overwegende dat uit de voorgelegde stukken blijkt, dat een lid van de Rijkswacht, handelende op verzoek van de Krijgsauditeur, op 25 Januari 1944 aan aanlegger lezing heeft gegeven van het vonnis, dat aanlegger tot drie jaar militaire gevangenzitting had veroordeeld;

Overwegende dat de betekening van een bij verstek gewezen vonnis vereist, dat de tekst of ten minste een uittreksel van het vonnis afgeleverd of toegestuurd worde hetzij aan de betekende, hetzij aan een daartoe door de wet aangewezen persoon;

Overwegende dat een blote lezing aan de beklagde van de inhoud van een bij verstek gewezen vonnis de voorwaarden van een rechtsgeldige betekening niet verwezenlijkt;

Dat het bestreden arrest bij gevolg ten onrechte, met overneming der motieven van het vonnis a quo, aangenomen heeft dat het bij verstek gewezen vonnis regelmatig de 25 Januari 1944 werd betekend;

Overwegende dat de verdere en eigene motivering van de bestreden beslissing, waarbij het Hof vaststelt dat aanlegger werkelijk kennis had van de betekening niet als dienend voorkomt, gezien het gebrek van elke geldige betekening;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven in de registers van het Militair Gerechtshof en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Legt de kosten ten laste van de Staat; verwijst de zaak naar het anders samengestelde Militair Gerechtshof.

NOOT: Verg. het vonnis van de Krijgsraad der provincie Brabant d.d. 20 April 1948. (R. W. 1948-1949, 310) Ook in dat geval was in Groot-Brittannië een verstekvonnis van de Belgische Krijgsraad te velde aan de veroordeelde betekend door de Rijkswacht. De Krijgsraad van de provincie Brabant achtte deze betekening rechtsgeldig. Uit het verzetvonnis van 20 April 1948 blijkt echter niet of de tekst of althans een uittreksel van het verstekvonnis was terhand gesteld of toegestuurd. In dat geval was bewaerd, dat de Rijkswacht niet bevoegd was tot betekening aan een niet-militair. De Krijgsraad achtte de Rijkswacht wel daartoe bevoegd.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 25 April 1949.

Voorzitter: M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Clippele.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Deskundige in strafzaken. — Eedaflegging substantieel vereiste.

De bepaling van art. 44 van het Wetboek van Strafvordering, krachtens dewelke de door het gerecht aangestelde deskundige de bij dat artikel voorgeschreven eed moet afleggen, betreft een substantiële rechtsvorm, toepasselijk op ieder deskundig onderzoek, bevolen door de strafrechter, zelfs wanneer deze enkel nog maar kennis te nemen heeft van de vordering der burgerlijke partij.

Priem Paul t/ Paulet Gaston.

Gelet op de bestreden beslissingen gewezen door het Hof van Beroep te Gent, de eerste op 14 Juni 1947, de tweede op 14 October 1948;

1. *Aangaande het op 14 Juni 1947 gewezen arrest*:

Overwegende dat dit arrest alleen beslist over de vordering der burgerlijke partij;

Dat aanlegger geen enkel middel inroept en dat het Hof er geen ambtshalve opwerpt;

2. *Aangaande het arrest, gewezen op 14 October 1948 en definitief beslissende op de vordering der burgerlijke partij*:

Over het tweede middel: schending van artikel 44 van het Wetboek van Strafvordering,

doordat in het bestreden arrest dd. 14 October 1948 de beslissing steunt op het verslag van de door het Hof van Beroep in de zaak aangestelde deskundigen, terwijl de deskundige, geneesheer Dhaenens, benoemd door het arrest dd. 30 October 1947 om deel uit te maken van het college van deskundigen, in vervanging van dokter De Busscher, benoemd door het arrest van het Hof van Beroep dd. 14 Juni 1947, zijn

opdracht als deskundige heeft vervuld met de andere aangewezen deskundige, zonder echter vooraf voor het Hof van Beroep de wettelijke eed te hebben afgelegd :

Overwegende dat het bestreden arrest met het oog op de bepaling van de schadevergoeding die aan de burgerlijke partij toekomt wegens bestendige werkonbekwaamheid, steunt op het verslag van de door het Hof van Beroep aangestelde deskundigen, de heren Zenner, Dhaenens en Bert;

Overwegende echter dat door een arrest de dato 30 October 1947 de heer Dhaenens aangesteld was ter vervanging van de heer De Busscher, voorheen aangesteld samen met de heren Zenner en Bert; doch dat uit geen enkel stuk blijkt dat de heer Dhaenens ooit voor het Hof van Beroep de wettelijke eed zou afgelegd hebben;

Overwegende dat de voorschriften van artikel 44 van het wetboek van strafvordering, luidens dewelke de door het gerecht aangestelde deskundige de eed zal afleggen vóór de bevoegde magistraat of rechtsmacht, een substantiële rechtsvorm is, toepasselijk op ieder deskundig onderzoek, bevolen door de strafrechtsmacht zelfs wanneer deze enkel nog maar kennis te nemen heeft van de vordering der burgerlijke partij;

Overwegende derhalve dat het bestreden arrest doordat het steunt op een verslag, terwijl de hogervermelde substantiële rechtsvorm door een der deskundigen niet nageleefd werd, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening, gericht tegen het eerste op 14 Juni 1947 gewezen arrest;

Verbreekt het op 14 October 1948 gewezen arrest, beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding ervan zal gedaan worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot $\frac{3}{4}$ der kosten; Laat het overige $\frac{1}{4}$ ten laste van aanlegger;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT : Dat de in art. 44 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde deskundigeneed een substantieel vormvereiste is, werd reeds uitgemaakt door het Franse Hof van Cassatie 14 Februari 1907 (D. P. 1907, I, 391), ook indien de aanstelling geschied is door het rechtsprekend college (3 Juni 1935, Dall. Hebd. 1935, 416.)

RAAD VAN STATE

3de kamer — 4 Juni 1949.

Voorzitter : M. Devaux.

Raadsheren : MM. Moureau (verslaggever) en Stenuit.

1. Verzoekschrift. — Interpretatie door de Raad van State. — Exceptio obscuri libelli en betwisting ten gronde.
2. Bevoegdheid. — Schadevergoeding wegens fout die burgerlijke rechten gekrenkt heeft. — Lichamelijke integriteit gekrenkt door overheidsverzuim. — Gewone rechtbank bevoegd.
3. Bevoegdheid. — Onverschuldigde betaling. — Pensioenverhoging. — Raad van State niet bevoegd.

1. De Raad van State interpreteert het verzoekschrift. De exceptio obscuri libelli kan niet opgeworpen worden, wanneer in de memorie van antwoord de vordering ten gronde betwist wordt.

2. De betwisting betreffende vergoeding van schade voortvloeiend uit een fout die burgerlijke rechten gekrenkt heeft, behoort tot de bevoegdheid van de Hoven en Rechtbanken.

Zulke betwisting is voorhanden wanneer beweerd wordt dat, door een verzuim van de overheid, de lichamelijke integriteit van verzoeker gekrenkt werd.

3. Terugvordering van onverschuldigde betaling of aanvraag tot pensioenverhoging valt buiten de bevoegdheid van de Raad van State.

Vandevenne t/ Belgisch Congo (Minister van Koloniën).

(Niet-officiële vertaling.)

Overwegende dat het verzoekschrift omvat :

I. een vraag tot herstelvergoeding voor het nadeel dat verzoeker zou hebben ondergaan tengevolge van het achterwege blijven van een levering kinine in 1935;

Overwegende dat deze vraag kan verklaard worden als een adviesaanvraag, voorzien bij art. 7, § 1, der wet van 23 December 1946;

Overwegende dat, volgens deze beschikking, de afdeling administratie van de Raad van State slechts van deze adviesaanvragen tot herstelvergoeding kan kennis nemen, indien er geen ander bevoegd rechtscollege bestaat;

Overwegende dat verzoeker beweert dat het nadeel, door hem ondergaan, zijn oorzaak vindt in het tekortkomen van de koloniale administratie aan haar verplichtingen tot levering van kinine, dat deze fout van de administratie zijn lichamelijke integriteit gekrenkt heeft en dat de gebrekkige gezondheidstoestand, waaraan hij nog steeds lijdend is, hem onbekwaam heeft gemaakt tot het voltooien van een normale koloniale loopbaan in Aequatoriaal Afrika;

Overwegende dat hij aldus een fout inroept die zijn burgerlijke rechten heeft gekrenkt; dat de vraag tot herstel van dit nadeel tot de bevoegdheid behoort van de Hoven en Rechtbanken;

II. een vraag tot restitutie van een som van 87.375,54 fr., « onverschuldigd en op massieve wijze » van zijn pensioen afgehouden;

Overwegende dat deze vraag, in de termen zelf waarin zij geformuleerd wordt, voorkomt als een terugvordering van onverschuldigde betaling; dat geen enkele beschikking van de wet van 23 December 1946 aan de Raad van State bevoegdheid verleent om van een zodanige vordering kennis te nemen;

III. een vraag tot pensioen;

Overwegende dat de tegenpartij hiertegenover een exceptio obscuri libelli opwerpt; dat nochtans uit het verzoekschrift blijkt dat verzoeker een verhoging vordert van het bedrag van zijn pensioen; dat de tegenpartij, in haar memorie van antwoord, deze aanspraak van verzoeker ten gronde heeft betwist; dat zij zich dus niet kan beroepen op een onmogelijkheid voor haar, het betwiste punt te kennen;

Overwegende dat geen enkele beschikking van de wet van 23 December 1946 aan de Raad van State bevoegdheid verleent om van een zodanige vordering kennis te nemen;

Wat het eerste punt van het verzoekschrift betreft,

Is van advies :

Dat de Raad van State geen kennis te nemen heeft van deze vraag.

Wat het tweede en het derde punt van het verzoekschrift betreft,

Besluit :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De kosten, begroot op de som van 300 frank, worden ten laste gelegd van verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 9 Februari 1949.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Van Wetter en Van Malleghem.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Aansprakelijkheid voor een dier. — Eigen schuld van het slachtoffer.

De verantwoordelijkheid van de eigenaar van een dier houdt op en het in artikel 1385 B.W. gestelde vermoeden van schuld vervalt, indien hij bewijst, dat het ongeval veroorzaakt is door overmacht, toeval, de daad van een derde of de eigen schuld van het slachtoffer.

In casu is gebleken dat het ongeval uitsluitend aan de schuld van de gelaedeerde te wijten was.

D'Huyghelaere t/ Van Melle.

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van appellant er toe strekte geïntimeerde verantwoordelijk te horen verklaren, bij toepassing van artikel 1385 van het Burgerlijk Wetboek, voor de schade, aan appellant veroorzaakt door de daad van het paard van geïntimeerde;

Dat vaststaat dat bedoeld paard appellant op 12 October 1940 op het rechter dijbeen heeft geslagen;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid van de eigenaar van een dier ophoudt en het vermoeden van schuld, vervat in voormeld artikel, vervalt indien hij bewijst dat het ongeval veroorzaakt werd door overmacht, toeval, de daad van een derde, of de eigen schuld van het slachtoffer;

Overwegende dat volgens de getuigenverklaring van veearts Bouckaert bedoeld paard, vijf jaar en half oud, kalm en zacht was en hij nooit iets abnormaals aan het dier had bevonden. Dat de enige getuige, die het ongeval zag gebeuren, onder meer heeft verklaard : « Geïntimeerde zegde aan appellant : « Zie maar eens naar de poten ». Deze laatste is achter het paard gegaan en hetzelfde heeft onmiddellijk geslagen zonder dat hij aan het dier kon komen. Geïntimeerde had nog steeds het paard bij de breidel. Ik kon niet voorzien dat het ging slagen; het sloeg met de linkse poot. Ik zou mij niet gesteld hebben op de plaats waar appellant stond om het dier te bezichtigen. Geïntimeerde hield hetzelfde vast en dat is voldoende om een paard te bezien. Het dier heeft dus schuins geslagen werd toen hij achterom het paard heen, op zij ging naar de voorpoten zien op het ogenblik van de slag »;

Overwegende dat aldus niet blijkt dat het hier een kwaadaardig dier gold, dat bewezen is dat appellant geslagen werd toen hij achterom het paard heen, op zij van hetzelfde ging om de voorpoten te onderzoeken, dat de schuinse slag also uit te leggen is, dat appellant, des te meer daar hij een ervaren landbouwer is en zelf paarden bezit, een grove fout beging door zich niet te plaatsen gans tegen de poten van een voor hem vreemd dier of op genoegzame afstand buiten

het bereik van een altijd mogelijke en aldus voorzienbare slag, dat het feit dat het op uitnodiging van geïntimeerde was dat hij naar de poten ging zien, hem niet ontsloeg van de verplichting voorzichtig te zijn, dat hij vergeefs beweert dat geïntimeerde het paard niet voldoende zou in bedwang gehouden hebben, dat immers de getuige verklaarde dat geïntimeerde het dier bij de breidel had en dat dit voldoende was om een paard te bezien;

Dat het ongeval dienvolgens aan de uitsluitende schuld van appellant te wijten is;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Alle andere conclusiën verwerpende, ontvangt het hoger beroep, wijst het af als ongegrond, bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

NOOT : De aansprakelijkheid van de eigenaar of van de « gebruiker » van het dier berust op een onderstelde schuld, namelijk gebrek aan toezicht op het dier. Terwijl de rechtspraak vroeger aannam, dat de aangesprokene zich kon bevrijden door te bewijzen, dat hij geen enkele fout begaan had bij de uitoefening van het toezicht, heeft zij zich in de laatste jaren in deze zin gevestigd, dat disculpatie alleen mogelijk is door bewijs van een « vreemde oorzaak » (overmacht, toeval, daad van een derde of eigen schuld van de benadeelde). Aldus ook bovenstaand arrest van het Gentse Hof.

De Page (II, nrs 1009, 1114, 1115, 1116) spreekt o.i. ten onrechte van een vermoeden *juris et de jure*; naar onze mening is het een vermoeden *juris tantum*, een wederlegbaar vermoeden, doch met beperkte disculpatiemogelijkheid (zie ook Kluyskens, I, nr 400; Pirson et Le Villé, Traité de la responsabilité civile extra-contractuelle, nrs 33 en 147).

De Nederlandse rechtspraak omtrent artikel 1404 Ned. B. W., overeenstemmend met artikel 1385 B. W., huldigt dezelfde opvatting. Wel heeft de Hoge Raad bij zijn arresten van 15 October 1915 (N. J. 1915, 1071, W. 9937, met onderschrift van Meyers) en van 2 Januari 1931 (N. J. 1931, 348, met onderschrift van Meyers, W. 12255, met noot van Star Busmann) uitgemaakt dat het wettelijk vermoeden van schuld kan worden opgeheven door het bewijs van het tegendeel, maar de latere jurisprudentie heeft slechts de disculpatie toegelaten door het bewijs van overmacht of eigen schuld van de gelaedeerde (verg. hieromtrent A. Wolfsbergen, Onrechtmatige daad, blz. 271-273).

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 25 April 1949.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Van Wetter en Belpaire.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Oneerlijke mededinging. — Samenloop van wetsbepalingen.

Het Koninklijk Besluit nr 55 dd. 25 December 1934 vindt geen toepassing, indien de gewraakte handeling reeds valt onder een bijzondere wet.

Indien bedoelde handeling echter in strijd is met een tussen partijen aangegane overeenkomst en tegelijkertijd, afgezien van die overeenkomst, op

zichzelf strijdig is met eerlijke handelsgebruiken, is voormeld K.B. daarop wel van toepassing.

S.V.B.A. «Eperon d'Or» t/ Van Dommele R.
en Van Dommele R.

Overwegende dat de eis, ingeleid overeenkomstig het K.B. N° 55 van 23 December 1934 en strekkende tot ophouding van het gebruik door geïntimeerden van het merk «L'Epi d'Oré» steunde op het feit dat dit merk een flagrante nabootsing is, niet alleen van de gelijkaardige benaming, maar ook door de manier van voorstelling en het karakter der gebruikte letters, van het gedeponeerd merk «Eperon d'Or», eigendom van appellante, zijnde beide partijen schoenfabrikanten;

En op een overeenkomst dd. 1 Juli 1931, waarbij de rechtsvoorgangers van geïntimeerden zich jegens die van appellante verbonden hadden om alle moeilijkheden te vermijden, die zouden kunnen voortspruiten uit gelijkheid van fabrieksmerk, volledig af te zien van hun gedeponeerd opschrift «L'Epi d'Or» en zich enkel te bedienen van het merk «L'Epi»;

Overwegende dat in de onderstelling dat, zoals door de eerste rechter aangenomen wordt, het verweten feit de namaking uitmaakt van een gedeponeerd handelsmerk, eigendom van appellante en beschermd door de wet van 1 April 1879, het bestreden bevelschrift terecht zou hebben beslist, dat het K.B. N° 55 dd. 23 December 1934 geen toepassing vindt, wanneer het aangeklaagde handelsdelict reeds door een bijzondere wet getroffen is;

Dat het K.B. N° 89 van 29 Januari 1935 inderdaad de wetgeving betreffende de handelsmerken heeft verscherpt, wat overbodig ware geweest, indien de wetgever een maand vroeger door het K.B. N° 55 reeds bijkomende waarborgen aan de houders van gedeponeerde merken had willen geven; (Verbr. 16 Maart 1939 — Pas. 39-1-150);

Dat, wat dit punt betreft, het Hof de redenering van de eerste rechter overneemt;

Overwegende echter dat de overeenkomst van 1 Juli 1931 niet tot doel had de mededinging van geïntimeerden uit te schakelen door b.v. hun productie tijdelijk of gedeeltelijk te beperken, maar wel te beletten dat in de geest der cliëntelev verwarring zou ontstaan tussen de wederzijdse fabrikanten der contractanten door gelijkkluidendheid van familienamen of benaming;

Overwegende dat het gebruik der woorden «L'Epi d'Oré» een inbreuk op de overeenkomst van 1 Juli 1931 uitmaakt en tevens, afgezien van elke overeenkomst, ongetwijfeld strijdig is met de eerlijke handelsgebruiken, daar de presentatie van deze benaming en het karakter der gebruikte letters blijkbaar strekken tot mededinging en gekozen zijn met het opzet een verwarring te stichten, die van aard is nadeel aan appellante te berokkenen;

Overwegende dat, wanneer het aangeklaagd feit een overtreding is van een overeenkomst en tegelijkertijd en op zichzelf een daad van oneerlijke mededinging, het onder de toepassing van het K.B. N° 55 valt; (Fredericq, la Concurrence déloyale, N° 68; R.P.D.B. v° Propriété commerciale 137; Verbr. 25 Nov. 1934, Pas. 44-1-70 en 72)

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van advocaat-generaal Vanhoudt;

Ontvangt het het hoger beroep,

Verklaart het gegrond, zegt dat de oorspronkelijke vordering ontvankelijk en gegrond was, doch enkel

voor zoveel zij steunde op een overtreding van een overeenkomst, overtreding die insgelijks strijdig is met de eerlijke handelsgebruiken,

Vernietigt dientengevolge het bestreden bevelschrift en, de zaak tot zich trekkend, zegt dat de Voorzitter van de rechtbank van koophandel bevoegd was;

Doet verbod aan geïntimeerden verder gebruik te maken van het merk «L'Epi d'Oré», zowel op de door hem gefabriceerde schoenen zelf, als op hun verpakking, briefwisseling, enz.;

Veroordeelt geïntimeerden om de vermelding «L'Epi d'Oré» te doen verdwijnen, waar zij zich ook moge bevinden en dit binnen de maand vanaf de betekening van dit arrest;

Verwijst geïntimeerden in de kosten van beide aanleggen.

NOOT. — De 2de Kamer van het Hof van Beroep te Gent volgt op eerste zicht in bovenstaand arrest de oplossing, welke de 16e Maart 1939 door het Hof van Verbreking werd gegeven aan het geschil van samenloop van bijzondere wetgevingen in verband met de bescherming van de handels- en nijverheidseigendom en de beteugeling der onrechtmatige mededinging.

In zover heeft het Hof te Gent de motieven van de bestreden beslissing van de voorzitter der rechtbank van Koophandel te Kortrijk dd. 24 April 1948 overgenomen.

Zodoende schijnt het arrest eens te meer de restrictieve interpretatie van het toepassingsgebied van het K.B. N° 55 dd. 23 December 1934 te bevestigen. (Zie Jan Ronse. De onrechtmatige mededinging. Het omstreden toepassingsgebied van het K.B. N° 55 van 23 December 1934, R.W. 1948-49, 890 en volg. Zie ook de gelijkkluidende motivering van het Kort Geding Antwerpen, 2 Juli 1948, R.W. 1948-49, 1079).

De rechtspraak is ongetwijfeld definitief gevestigd in de zin der restrictieve interpretatie, althans wat het principe betreft.

In het tweede gedeelte van bovenstaand arrest huldigt het Hof te Gent echter een enigszins ruimere interpretatie en komt het terug op de hoger aangenomen motivering, hetgeen weer de vraag doet rijzen naar het criterium van de onbevoegdheid in zake samenloop van bijzondere wetgevingen.

Inderdaad de bestreden en door het arrest verboden daden van mededinging zijn onrechtmatig én door het feit dat zij op een overeenkomst tussen partijen inbreuk maken én tevens, omdat zij volgens de motieven van het arrest op zichzelf, afgezien van elke overeenkomst, strijdig zijn met de eerlijke handelsgebruiken.

In die zin volgt bovenstaand arrest de interpretatie, gegeven door het Hof van Verbreking in de arresten van 25 November 1943, (Pas. 1944, I, 70 en volg.). De bestreden daden maakten inbreuk op een overeenkomst en waren bovendien, afgezien van deze overeenkomst, op zichzelf onrechtmatig.

Doch deze onrechtmatigheid is juist het gevolg van de usurpatie van een handelsmerk, waardoor in de gehuldigde interpretatie, het K.B. van 1934 zonder toepassing moest blijven.

Onlangs de eerste verklaring van het principe der restrictieve interpretatie wordt dus door het bovenstaand arrest toepassing gemaakt van de ruimere interpretatie, voorgestaan door Prof. Horion (Ing. Cons., 1939, 77-161) en Prof. Frédéricq (La concurrence déloyale en Traité de Droit Commercial, uitg 1947, dl. II, blz. 210).

Her arrest verwijst ten andere naar het eerste werk van Prof. Frédéricq. Het Hof verbiedt boven-

dien aan geïntimerden het betwiste *handelsmerk* verder te gebruiken.

Het Hof heeft zeker een gezonde oplossing aan het aanhangige geschil gegeven, doch de vraag naar het bevoegdheidscriterium blijft onopgelost. J.R.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 21 Mei 1948.

Voorzitter : M. Schilling.

Rechters : MM. Verhaegen en Ceulemans.

O.M. : M. J. Van Honste.

Advocaten : Mrs Lepaige en W. Clymans.

Huwelijk. — Bigamie. — Putatief huwelijk : goede trouw wordt niet verondersteld. — Vordering tot levensonderhoud ex-art. 301 i.v.m. art. 201 B.W. — « Overspel » in putatief huwelijk.

In verband met de vraag of een putatief huwelijk moet worden aangenomen, wordt de goede trouw niet verondersteld, doch moet bewezen worden door hem, die er zich op beroept. Dat bewijs kan worden geleverd door alle middelen, zelfs door vermoedens.

De vrouw, wier goede trouw bewezen wordt geacht, heeft geen vordering tot levensonderhoud meer tegen de man op grond van artikel 1382 B.W., daar deze vordering haar oorzaak vindt in een misdrijf (bigamie) en derhalve in casu verjaard is (artikel 21 van de wet van 17 April 1878, houdende de voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering). De vrouw ontleent echter een recht op levensonderhoud aan artikel 301 in verband met artikel 201 B.W. Dit recht zou evenwel vervallen, indien mocht blijken, dat de vrouw zich gedurende het putatieve huwelijk aan « overspel » heeft schuldig gemaakt, zoals de man beweert. Deze wordt tot bewijs daarvan toegelaten.

Verbraeken t/ Fillet.

Overwegende dat de eis strekt tot nietigverklaring van het huwelijk, tussen partijen aangegaan te New-York op 21 Februari 1928, en, gezien de goede trouw van eiser, tot de toekenning aan het uit de echt geboren kind, van de voordelen van het vermeend huwelijk, dit alles met verwijzing van verweerster tot de kosten en uitvoerbaarverklaring van het vonnis bij voorraad;

Overwegende dat eiser besluit, in hoofdde, tot de toekenning van hoger bedoelde vordering, en ondergeschikt, tot het getuigenbewijs van acht feiten, er toe strekkend zijn goede trouw bij het afsluiten van het huwelijk alsmede de echtbreuk van verweerster gedurende het huwelijk te bewijzen; dat verweerster, van haar kant, besluit tot de afwijzing van de eis, en minstens tot de toekenning van de voordelen van vermeend huwelijk aan het kind, zulks uit hoofde van haar goede trouw, dit alles met veroordeling van eiser tot betaling van 2.500 frank per maand bij wijze van schadevergoeding;

Overwegende dat blijkens huwelijks-certificaat der stad New-York, n° 44784 van 21 Februari 1928, partijen aldaar op voormelde datum in het huwelijk getreden zijn, dat uit een geboortecertificaat derzelfde stad, n° 37881 van 14 September 1928, de geboorte blijkt van een zoon, genaamd Oscar; dat uit een uittreksel der huwelijksacten van de stad Charleroi, d.d. 30 October 1947, blijkt dat eiser aldaar op 15 November 1913

in het huwelijk getreden is met de genaamde Poffé Clémence, geboren te Tienen op 27 Maart 1896 en dat dit huwelijk nog steeds van kracht is, gezien het ontbreken van enige andersluidende vermelding of overlijdensbericht; dat bovendien een dagvaarding van deurwaarder P. Mertens, te Antwerpen, d.d. 29 October 1947 voorgebracht wordt, waaruit blijkt dat voormelde dame Poffé aan huidige eiser dagstelling geeft tot het hervatten van een echtscheidingsgeding, door haar ingeleid op 28 Juni 1947;

Overwegende dat het dus overvloedig blijkt dat het huwelijk, door partijen aangegaan te New-York op 21 Februari 1928, nietig is krachtens artikel 147 Burgerlijk Wetboek, daar het eerste huwelijk van eiser op dat ogenblik stellig nog niet ontbonden was;

Overwegende, ten aanzien van het putatief huwelijk, dat de Belgische rechtspraak terecht van oordeel is, dat in een zo kiese aanleggenheid de goede trouw niet mag worden vermoed, maar dat zij integendeel dient te worden bewezen, zij het dan ook door gelijk welke bewijsmiddelen, zo nodig zelfs door vermoedens (vgl. De Page, T. I, n° 675 en vlg.); dat de goede trouw van eiser niet kan aangenomen worden, daar hij enkel beweert dat er bij zijn vertrek naar het buitenland reeds een geding tot echtscheiding was ingeleid door meergemelde dame Poffé, en dat hij geen antwoord ontvangend op zijn brieven aan zijn zuster en aan de ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Charleroi, uit dit alles het besluit trok, dat zijn eerste huwelijk moest ontbonden zijn; dat deze middelen absoluut onvoldoende zijn om aan de goede trouw van eiser te doen geloven, dat hij ze trouwens niet bewijst en geen bewijs van meer afdoende middelen aanbiedt;

Overwegende dat, strikt genomen, verweerster evenmin haar goede trouw bewijst; dat verweerster, om te doen uitschijnen dat aanlegger een bedrieger is, een brief voorlegt, door zekere dame M. Sayed, te Kaapstad, in Zuid-Afrika, wonend, op 26 November 1946 geschreven, waarin deze persoon verklaart dat zij met aanlegger gehuwd is en dat een dochter uit hun betrekkingen gesproten is; dat deze zelfde dame aan aanlegger op 17 April 1948 een brief schreef, waarin zij verklaart dat al hetgeen zij aan verweerster schreef, leugens zijn; dat echter, ten opzichte van verweerster en gelet op de erge gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk voor het kind, zekere gunstige vermoedens kunnen in aanmerking genomen worden; dat bedoeld huwelijk inderdaad aangegaan werd in de vreemde, ver verwijderd van het vaderland van partijen, zodat het voor verweerster bijzonder moeilijk was juiste inlichtingen over de familietoestand van eiser in te winnen, indien hij daartoe niet welwillend meewerkte; dat trouwens, zoals de Heer Eerste Advocaat-Generaal Gendebien het aanstipte ter gelegenheid van een arrest in hoger beroep te Brussel, d.d. 27 December 1911, in zake Lardinois t/ Vargas (Pas. 1912, II, blz. 56 en vlg.), gewone volksmensen van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand, voor dewelke zij het huwelijk willen aangaan, verwachten dat deze laatste hen zal inlichten betreffende de grondvoorwaarden, beletselen en formaliteiten en dat, wanneer bedoelde ambtenaar het huwelijk laat doorgaan, zij mogen vermoeden dat het wettig en geldig is; dat het ter zake zonderling voorkomt dat de plaatselijke overheid te New-York het huwelijk heeft geacteerd, zonder het bestaan van een vorig huwelijk op te werpen en dat zulks enkel kan verklaard worden door het aannemen van een handig bedrog door eiser;

Overwegende tenslotte dat eiser beweert dat verweerster, sinds de voltrekking van bedoeld huwelijk

te New-York, haar man verlaten heeft en dat zij reeds lange jaren met een andere man samenleeft in een buitenechtelijke verhouding; dat zulks te beweren gelijkstaat met het impliciet aanvaarden van de goede trouw van verweerster, daar deze laatste, in gezegde omstandigheden, voorzeker de voorkeur zou gegeven hebben aan het afsluiten van een nieuw en geldig huwelijk, indien zij op enig ogenblik verondersteld had, dat haar eerste huwelijk door een nietigheid was aangetast;

Overwegende dat de goede trouw van verweerster dus wel mag aangenomen worden;

Betreffende de tegeneis van verweerster tot onderhoudsgeld:

Overwegende dat het thans te laat is om een dusdanige tegeneis in te stellen op grond van artikel 1382 B.W., dat inderdaad, indien de oorzaak van een schade te vinden is in een misdrijf, de burgerlijke vordering gelijktijdig met de strafvordering verjaart (artikelen 21, 22 en 23 wet van 17 April 1787 ;vlg. Van Roye, Manuel de la Partie civile, nrs 584 en volg.); dat ter zake de oorzaak van de schade te vinden is in de misdaad van dubbel huwelijk (artikel 391 Strafwetboek), die een aflopend misdrijf is, voltrokken door de ondertekening der huwelijksakte (vlg. Beltjens, Dr. crim., artikel 391, nrs 3 en 7, Nijpels, nr 4) en dat derhalve in dit opzicht de vordering verjaard is, dat verweerster in principe echter wel gerechtigd is een onderhoudsgeld te bekomen op grond van artikel 301 B.W., gecombineerd met artikel 201 B.W., dat inderdaad de rechtsleer en rechtspraak in geval van vermeend huwelijk geneigd zijn aan de echtgenoot te goeder trouw een onderhoudsgeld toe te kennen en dat er enkel betwisting bestaat omtrent de juridische grondslag, waarop dusdanige veroordeling moet steunen;

Overwegende dat in casu niet uit het oog mag verloren worden, dat eiser huidige vordering enkel ingesteld heeft om te ontsnappen aan een geding tot betaling van onderhoudsgeld en dat huidige geding er dus praktisch zou toe leiden aan eiser een brevet te verlenen voor zijn wangedrag, dat bij ontstentenis van een formele tekst, de rechtspraak, waar de wet zulks verbiedt (sic), zelf de oplossing mag en moet geven;

Overwegende dat artikel 201 B.W. juist ten doel heeft aan het vermeend huwelijk al de gevolgen toe te kennen, die aan het wettig huwelijk verbonden zijn, en dat artikel 201 in een analoog geval als het huidige een uitkering tot onderhoud voorziet; dat een gezaghebbend auteur deze op zichzelf zeer billijke oplossing voorstaat, er op wijzende dat één der motieven, die gebruikelijk tot het aangaan van een huwelijk leiden, te vinden is in de verzekering, welke de vrouw daarin vindt voor de voldoening van haar stoffelijke behoeften (vgl. Laurent, Dr. civ., T. II, n° 510, blz. 647); dat eiser, indien hij door het ondertekenen der huwelijksakte te New-York weliswaar geen geldig huwelijk deed tot stand komen, door die handtekening nochtans, in de wederzijdse bedoeling van partijen, de verbintenis op zich nam te voorzien of bij te dragen in de behoeften van verweerster en hij deze overeenkomst moet uitvoeren;

Overwegende dat eiser echter opwerpt dat verweerster, in de hypothese van vermeend huwelijk, zichzelf schuldig heeft gemaakt aan echtbreuk, en zij, indien zulks bewezen ware, voorzeker niet van een voordeliger regime mag genieten dan het geval zou geweest zijn in de hypothese van een werkelijk huwelijk, dat het derhalve billijk en gegrond voorkomt, alvorens op de tegeneis uit te spreken, eiser te machtigen de door hem gestelde feiten, feit 1 uitgezonderd, te bewijzen, aan verweerster het tegenbewijs toelastend;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gehoord in openbare zitting van 12 Maart 1948 de heer J. Van Honste, substituut van de Procureur des Konings, in zijn advies, in de Nederlandse taal gegeven, eensluidend betreffende de hoofdeis en strijdig wat betreft de tegeneis; na erover beraadslaagd te hebben, rechtdoende op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten verwerpend;

Verklaart de vordering ontvankelijk, ontvangt ze en er uitspraak op doende;

Zegt voor recht dat het op 21 Februari 1928 te New-York tussen partijen aangegane huwelijk nietig is, daar eiser op dit ogenblik nog door zijn huwelijk met Poffé Clementine verbonden was, welke nietigheid van openbare orde is;

Beveelt dat dit vonnis in de registers van de bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand zal overgeschreven worden en dat er melding van zal gemaakt worden in de rand der huwelijksakte van partijen, indien deze akte overgeschreven is in de registers van de burgerlijke stand;

Zegt voor recht dat, gezien de goede trouw van verweerster, zij en haar zoon Verbraeken Oscar, geboren te New-York op 14 September 1928, genieten zullen van de voordelen van het vermeend huwelijk; dat derhalve dit kind steeds als wettig kind van eiser zal aangezien worden en dat het diens naam zal dragen;

En alvorens uitspraak te doen over de tegeneis van verweerster tot betaling van onderhoudsgeld, machtigt eiser om door alle middelen rechtens, getuigen inbegrepen, de volgende feiten te bewijzen:

.....
Zegt dat er geen aanleiding bestaat om dit vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad;

Verwijst eiser tot de kosten, maar maakt voorbehoud wat betreft de uit het te houden getuigenverhoor voortvloeiende kosten.

NOOT: 1. Zoals in bovenstaand vonnis wordt opgemerkt, staat de Belgische rechtspraak op het standpunt, dat hij, die een beroep doet op de voordelen van een putatief huwelijk, zijn goede trouw moet bewijzen; aldus ook De Page, T. I, n° 676; Kluyskens, VII, n° 314.

Voor het Nederlands recht is Scholten (Asser-Scholten, Familierecht, 8e druk, blz. 98) van een tegengestelde mening. Volgens hem wordt ook in dit verband de goede trouw verondersteld. Voor deze mening kan in Nederland nog een argument ontleend worden aan de geschiedenis van het Burgerlijk Wetboek aldaar. Artikel 214 van het Ontwerp van 1820 bepaalde uitdrukkelijk, dat in de gevallen «bij de vorige artikelen vermeld» (gevallen van putatief huwelijk), de goede trouw door hem, die zich daarop beriep, bewezen moest worden. Een der afdelingen van de Kamer wenste de weglating van deze bepaling: «met het oog op het moeilijke van het bewijs van goede trouw, welke meestal in onkunde van zekere omstandigheden bestaat, en dus het bewijs van iets negatiefs te noemen is».

In Frankrijk neemt de rechtspraak aan, dat de goede trouw ook hier verondersteld wordt. (Zie Planiol-Ripert, Traité élémentaire, I, n° 1049, en Planiol-Ripert-Rouast, n° 320.)

In Nederland en in Frankrijk beroept men zich op artikel 2268 C.C. (artikelen 589 en 2002 Nederlands B.W.), hetwelk men beschouwt als de toepassing van het algemeen rechtsbeginsel «Unusquisque bonus habetur, donec malus probatur». Naar de in België heersende opvatting mag men dat beginsel niet uit-

breiden tot gevallen, waarbij de openbare orde betrokken is (verg. De Page, t.a.p.).

2. De regel, dat de vordering tot schadevergoeding, die haar oorzaak vindt in een strafbaar feit, tegelijk verjaart met het recht tot strafvordering, zou dringend door de wetgever moeten herzien worden. Hij leidt o.a. tot het absurde gevolg dat de meest zware «fouten» veel sneller dan de andere verjaren (verg. Planiol-Ripert, *Traité élémentaire*, T. II, nrs 910 en 1172; ook Bouillenne, *De la prescription de l'action civile en présence de la prescription finale*, R. G. A. R. 1949, 4412).

In Nederland is deze regel vervallen door de schrapping van het tweede lid van artikel 1416 Nederl. B. W. bij de wet van 23 Mei 1935, S. 307. Sindsdien zijn vorderingen als de onderhavige aan de gewone verjaringstermijnen onderworpen. Opgemerkt zij nog, dat in Nederland aan artikel 202 B. W. (151, Nederl. B. W.) een tweede lid is toegevoegd, hetwelk uitdrukkelijk bepaalt, dat de echtgenoot, die in kwade trouw heeft verkeerdt, tot schadevergoeding jegens de andere kan verwezen worden.

3. De Rechtbank heeft — zoals zeer begrijpelijk is — de vrouw willen helpen en analogisch artikel 301 B. W. toepasselijk verklaard. Het lijkt ons echter twijfelachtig of deze analogische toepasselijkverklaring juridisch te verantwoorden is. De betekenis van het zgn. «putatief» huwelijk is deze: t.a.v. de echtgenoot te goeder trouw en van de kinderen werkt de nietigheid niet ex tunc doch ex nunc. Te hunnen behoeve blijven de rechten gehandhaafd, die vóór de nietigverklaring werden verkregen. Maar na de nietigverklaring kan geen enkel recht meer ontstaan (De Page, I, nrs 673 en 678; Kluyskens, VII, n° 315; Planiol-Ripert, *Traité élémentaire*, I, nrs 1052 en 1054; Asser-Scholten, 8e druk, I, blz. 99).

Het bij artikel 301 B.W. aan de echtgenoot, op wiens vordering de echtscheiding is uitgesproken, toegekende recht is volgens de heersende mening niet een voortzetting van het recht op onderhoud, dat de betrokken echtgenoot gedurende het huwelijk had, doch een *nieuw* recht op vergoeding (Kluyskens, VII, nr 493; De Page, I, nr 978; Planiol-Ripert, *Traité élémentaire*, I, nr 1748).

Het is in strijd met het wezen van het putatieve huwelijk analogisch aan de echtgenoot te goeder trouw een recht toe te kennen, dat niet ontstaat uit het huwelijk, doch integendeel het gevolg is van de ontbinding van het huwelijk.

4. Merkwaardig is ook de door de Rechtbank aangenomen figuur van een soort echtbreuk bij nietig huwelijk gepleegd door de partij te goeder trouw. Zal men gaan spreken van een «putatief overspel»? In de gedachtengang van de Rechtbank, die de vordering van artikel 301 B. W. in principe analogisch toekent aan de putatieve echtgenote, is bedoelde bewijsopdracht volkomen begrijpelijk: het recht van artikel 301 B. W. komt immers alleen toe aan de «onschuldige» echtgenoot; dus analogisch ook alleen aan de onschuldige «putatieve» echtgenoot.

BIBLIOGRAPHIE

Charpentier Jacques. — *Au Service de la Liberté*. — Librairie Arthème Fayard. — Paris. — 1949.

De bekende Stafhouder der Balie van Parijs, Mr. Georges Charpentier, heeft gedurende zeven jaren onafgebroken de leiding waargenomen van de Orde der Advocaten der Franse hoofdstad. Het zijn gruwelijke en tevens glorierijke jaren geweest, waarvan

Stafhouder Charpentier ons in dit boek een verslag uitbrengt dat uiterst vlot geschreven is en dat men met voortdurende spanning leest als een roman.

In de eerste hoofdstukken van het boek geeft de auteur ons het relaas van zijn verkiezing tot Stafhouder en van de eerste handelingen die door hem in deze hoedanigheid werden gesteld. Merkwaardig is de redevoering die door hem bij zijn plechtige aanstelling werd uitgesproken. Het is de gelukkige periode, waarin de oorlog nog slechts een verre bedreiging schijnt. De Stafhouder heeft de gelegenheid bezoeken af te leggen aan de Balies van meerdere bevriende landen, wantussen België, Polen en Canada. Ten zeerste priemt echter reeds de onrust doorheen het feestelijk vertoon van de officiële ontvangsten en onmiskenbare tekenen wijzen op het nakend onheil.

Wanneer Mr Charpentier van zijn reis uit Canada te Parijs terugkomt, is het de mobilisatie en de oorlog en hier vindt de schrijver gelegenheid zijn zeer persoonlijke meningen uit te drukken betreffende de toestand waarin zijn land zich bevond bij het uitbreken der vijandelikheden. Hij is ongenadig voor de plannen van de Franse legerstaf, die het er op aanlegde het leger te begraven in de Maginotlijn. Hij schandvlekt de geest van lamlendigheid en pacifistische gemakzucht, die in Frankrijk bestond vóór 1940 en de invloed van allerlei ongure vreemde elementen die de Franse openbare mening leidden; hij noemt Briand «le criminel N° 1» en hij hekelt zeer scherp de neutraliteitspolitiek van de Belgische regering. Een synthese van zijn pessimistische beschouwingen gaf hij bij het begin van de oorlogsperiode in een rede, die hij uitsprak voor de Conférence du jeune Barreau te Brussel, waarin hij een beeld ophing van al de tekortkomingen der Westerse beschaving.

Stafhouder Charpentier is dan ook niet verrast geweest door de ramp die in 1940 het Franse leger heeft getroffen en op kleurrijke wijze schildert hij de vlucht van haast de gehele Parijse Balie, haar wanhoopstocht doorheen het land en de toestand van ontredde, die zich, te midden van de algemene misère, van de geesten had meester gemaakt.

Het toeval bracht de schrijver te Vichy tijdens het ontstaan van het nieuwe regime en hij woonde de vergadering bij in het Casino, waar de volmachten aan Pétain werden toegekend. Wij belevden enkele staaltjes van de zelfoverschatting en de aanmatiging der «nieuwe heren» en de auteur onderlijnt de flaters die door hen werden begaan, waaronder hij een der ergste acht... het afschaffen van de parlementaire vergoeding der volksvertegenwoordigers en senatoren, fout, die volgens de auteur de gist geweest is van de aanstaande weerstand.

Te midden van algemene berusting en beginselloosheid heeft echter de Balie niet verslaagd. Nu mogen ook in Frankrijk, zegt schrijver, alle geconstitueerde lichamen op erbarmelijke wijze het hoofd hebben gebogen, de Balie is het enige midden geweest waarin protest werd angetekend, al is het dan ook gedurende jaren hoofdzakelijk bij redevoeringen en woorden gebleven. Wij krijgen kennis van de moedige rede, die op 1 October 1940 door Stafhouder Charpentier werd uitgesproken in het midden der Parijse Balie ter herdenking van de confraters gevallen voor het vaderland, waardoor de fierheid werd opgewekt en de geest van onbuigzaamheid werd aangewakkerd.

Spoedig beginnen de moeilijkheden. Zowel de Duitsers als de Vichy-regering willen druk uitoefenen op de Balie. Men eist de herinschrijving van een geschrapt advocaat. Men verbiedt de uitoefening van het beroep aan de joodse advocaten; de eerste gijzelaars worden in hechtenis genomen. Telkens staat de

Balie pal en brengt ze waardige protesten uit, al zijn deze ook meestal zonder uitwerking gebleven.

Een van de belangrijkste gedeelten van het boek is gewijd aan het proces van Riom, dat op zulke pijnlijke wijze door de Vichy-regering is moeten opgedoekt worden en waarin de verdediging deze regering werkelijk schaakmat heeft gezet. De Stafhouder heeft bij de herhaalde rechtsmiskenningen, die te dezer gelegenheid werden gepleegd, luid de stem van de Balie doen horen en zijn tussenkomsten bij de overheidspersonen van de dag geven hem de gelegenheid zeer fijne psychologische beelden te schetsen van persoonlijkheden als Alibert en Joseph Barthélémy, die achter-eenvolgens het ambt van « garde des sceaux » te Vichy uitoefenden.

Einde 1942 begint de periode der intense vervolging; de massa-aanhoudingen van joden en gijzelaars; de voortdurende bedreigingen; de vervolgingen vóór de Duitse krijgsraden en ook de eerste executies van leden der Balie.

Bij al deze aanleggenheden komt het hoofd der orde tussen en doet het op moedige wijze zijn plicht.

De magistratuur, die zich gelegen liet mede te helpen aan de werkzaamheden der speciale gerechts-hoven, der « tribunaux d'état » en later der « cours martiales », wordt niet gespaard en schrijver geselt scherp de weerzinwekkende rechtspraak die hoogtij vierde onder het Vichy-regime.

Al deze omstandigheden hebben het verzet tot het uiterste aangewakkerd. De Stafhouder, die persoonlijk de advocaat was van oud-minister Paul Raynaud, beschrijft zijn wedervaren in deze hoedanigheid en zet de vele rechtskrenkingen uiteen, die hij moest onder-vinden ter gelegenheid van de verdediging van zijn klient. De door hem opgestelde besluiten, waarvan het Hof zelfs weigerde kennis te nemen, zijn een stuk passionante juridische literatuur.

Het wordt dan de inval in de vrije zone; de activiteit van Gabolde als minister van Justitie met de menigvuldige incidenten, waarvan deze de aanleiding was. En wanneer deze minister der nieuwe orde aan de Balie van Parijs andermaal de aanvaarding wilde opleggen van een geschrapt advocaat, in wiens voor-deel zelfs een individuele amnestiewet was uitgevaardigd geworden, bleef de Raad der Orde halsstarrig in zijn weigering, zonder dat de Vichy-regering er in gelukte de Balie het hoofd te doen buigen.

Dit alles werd te zwaar voor de bezetter en de gezaghebbers van de dag. De aanhouding van Stafhouder Charpentier werd bevolen. Tijdig verwittigd, kon hij ontsnappen en dan begint voor hem een romantisch bestaan als ondergedokene in Haute Savoie en in een verlaten huis te Parijs, met al de avonturen van een werkelijke politieroman.

Tijdens deze periode wordt echter met enkele hoofden van de weerstand vergaderd en worden de maatregelen voorbereid die na de bevrijding de wederopstanding van het land zullen mogelijk maken.

Na het ontstaan van het Normandisch front en de doorbraak der Amerikaanse pantsers te Avranches, bereidt Parijs zich voor op de bevrijdingsgevechten en de Balie zal hierbij een vrij aanzienlijke rol spelen. De meest verscheiden dienaars van het gerecht: magistraten, advocaten, leden van het parket en deurwaarders nemen met de wapens deel aan de gevechten die zich rond het Paleis van Justitie afspelen en eindelijk is het de Stafhouder vergund, na deze lange beklemmende jaren, voor heel de rechtelijke familie, in plechtige vergadering bijeengeroepen, de jubel-rede der bevrijding uit te spreken, die ons in het boek wordt medegedeeld en die een model zal blijven van schitterende welsprekendheid.

Het vertrek van de Duitsers met hun Gestapo heeft

echter niet volledig de geest van dwang en verdrukking doen verdwijnen « le nazisme n'était pas mort; il s'était borné à changer de nom » en na de bevrijding heeft Parijs een nieuwe dwingelandij gekend, in den beginne vooral uitgeoefend door onverantwoordelijke elementen: « la puissance avait passé dans » d'autres mains, mais les méthodes étaient restées » les mêmes. A Drancy de nouvelles équipes de pen-sionnaires avaient remplacé les anciennes. A Fresnes » les détenus étaient devenus gardiens; mais les cel-lules étaient comblées ».

Van waar ook de partijdigheid en de dwang mogen voortkomen, de Balie blijft steeds getrouw aan haar ideaal van humaniteit en rechtvaardigheid en ten opzichte van de uitpattingen en de nieuwe rechtskrenkingen, die na de bevrijding gebeurden, klinkt andermaal het woord van de Stafhouder om zich te verzetten tegen het miskennen van de grondrechten en het schenden van de vrijheid. Beslissingen worden genomen door de Raad der Orde. De oprichting van speciale rechtsmachten voor het vonnissen der collaborateurs wordt gegist en met hardnekkigheid vervult de Balie haar verheven taak van verdediging, hoezeer deze ook bemoeilijkt en zelfs onmogelijk gemaakt werd door de wijze waarop de « cours de justice » werden samengesteld. De rechtspraak door politieke gezwoornen, de activiteit der « comités d'épuration » en de houding van de fiscus, waardoor burgerlijke dood en totale verbeurdverklaring terug in voege komen, worden op moedige wijze aan de kaak gesteld, terwijl Stafhouder Charpentier in de heftigste bewoordingen sommige processen, zoals datgene van Laval, bestempelt als een schandelijke rechtsverkrachting.

Ook de politieke activiteit van het « comité de la libération », dat op het stadhuis te Parijs zetelde en waarvan Stafhouder Charpentier lid was, wordt door hem gehemeld en al de partijdigheid, die in deze activiteit aan de dag werd gelegd, wordt in het licht gesteld.

Over dit boek is in Frankrijk veel gesproken geworden; het wordt door de enen opgemeld en door de anderen afgebroken. Door sommigen wordt beweerd dat de weerstand van de Raad der Orde tijdens de bezetting onbeduidend geweest is; anderen zijn er niet ver van af de Stafhouder en de leden van zijn tuchtraad, wegens hun houding na de bevrijding, gebrek aan burgerdeugd te verwijten. Ieder onvoor-ingekomen lezer zal deze beide meningen verwerpen. Het is stellig dat sommige gedeelten van het boek in zekere mate grootspraak bevatten, doch niemand zal kunnen ontkennen dat de houding van de Parijse Stafhouder, zo tijdens als na de bezetting, een houding geweest is van hoge waardigheid en van verheven plichtsbetrachting. Voorzeker was de Balie, te midden van de ontketening der passies, zeer slecht gewapend om invloed uit te oefenen op de gebeurtenissen, doch het blijft steeds een indrukwekkend vertoon wanneer een korps, hoe zwak ook, in de moeilijkste en gevaarlijkste omstandigheden de stem doet horen der rede en der rechtvaardigheid en zich beijvert om de traditionele beginselen van objectieve rechtspraak, tegen de ontketende hartstochten in, te handhaven.

Door zijn strijd voor dit ideaal heeft Stafhouder Charpentier zich grote verdiensten verworven en zijn boek zal een blijvend getuigenis zijn voor de hoge zending waaraan de Balie de plicht heeft ten allen tijde trouw te blijven en die zo volmaakt is samengevat in de titel van dit werk « Au service de la liberté ».

René Victor.

Rutgers, J., Openlegging en Overlegging van Boekhouding. — Eenige aantekeningen bij den tweeden titel van het Wetboek van Koophandel en daarmede in verband staande bepalingen van privaats- en publiekrechtelijke aard. — N.V. Uitgeversmij W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle, 1949, 292 blz.

Het onderhavige werk, waarmede de auteur in Juni jl. tot doctor in de rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Groningen is gepromoveerd, verdient tenvolle de aandacht. Met de tweede titel van het Nederlands Wetboek van Koophandel «Van Boekhouding» (Belg. Wetboek van Koophandel, Titel III, artikelen 16-24) als uitgangspunt, worden hierin de verschillende juridische aspecten van het vraagstuk der boekhouding als een geheel onderzocht en toegelicht.

De eerste vier hoofdstukken behandelen het begrip boekhouden bij enkele schrijvers, de begripsomschrijving bij de wetgever, het doel van het boekhouden, de inrichting van de boekhouding en de algemene eisen die voor een boekhouding moeten worden gesteld. In de hoofdstukken V tot en met VII worden de bepalingen van art. 6 Wetboek van Koophandel betreffende de verplichting tot boekhouden uitvoerig besproken en de gevolgen omtrent het al of niet voldoen aan de voorschriften van dit artikel nagegaan. Hoofdstuk VIII is gewijd aan de boekhouding in het bewijsrecht, waarbij ter sprake komen de taak van de rechter ten aanzien van de boekhouding en de bewijskracht van de boekhouding. Het laatste en IXe hoofdstuk brengt een uitvoerige uiteenzetting over de openlegging en overlegging van de boekhouding.

Zoals de beknopte vermelding van de onderwerpen uit de verschillende hoofdstukken aantoon, heeft Mr. Rutgers het vraagstuk in de breedte onderzocht. De behandeling ervan is ook op voortreffelijke wijze geschied. Waar ter verduidelijking en/of verklaring, verwijzing naar de geschiedenis van de wetgeving, naar buitenlandse wetgevingen en vreemde auteurs geboden was, werd dit telkens gedaan.

Het boek van Mr. Rutgers heeft niet alleen een wetenschappelijke betekenis, ook i.v.m. de praktijk zal het — eveneens door de Belgische jurist — met veel nut kunnen geraadpleegd worden. B.

Stafhouder Albert Van der Cruyssen is op een nacht — sluimerend in zijn vertrouwde huiszetel — ontslapen in de dood, kalm, vredig, als het late licht dat uitdooft, als iemand die gewetensvol zijn dagwerk en zijn levenstaak heeft volbracht en, in een ongemerkte droom, voor eeuwig de opperste rust is toegetreden... Meester Van der Cruyssen stierf harmonisch, in het kranslicht van zijn schone, hoge leeftijd, harmonisch zoals hij altijd was geweest in zijn bekwaamheid, in zijn arbeid en in zijn omgang.

En toch! Wij hebben het allen levendig gevoeld, wanneer het bericht van dit overlijden ons bereikte, te midden van die zomerse weelde die de meesten onder ons, in rust en verpozing, buiten dit Gerechtshof hield, — hoe dit nieuws ons pijnlijk kwam verrassen. Het visueel beeld en de geestelijke aanwezigheid van Meester Van der Cruyssen in ons midden waren ons zó lang reeds bekend. Sinds zovele jaren waren wij vertrouwd met deze gemoedelijke en hartelijke verschijning van Stafhouder Van der Cruyssen. Hij had, in het leven van de Balie en van de Rechtbank alhier, een zó persoonlijke en zó gezagvolle plaats ingenomen, — een aanwezigheid waaraan wij allen zó hadden leren wennen, — dat het ons voorkwam dat hij tussen ons stond sinds een onheuglijke tijd en dat wij de noodzakelijkheid niet voelden om te weten sinds wanneer.

Zó was Mr Albert Van der Cruyssen een onafscheidelijk deel en sieraad geworden van onze Antwerpse Balie. Zó behoorde hij tot de méér intieme omgang met de Magistratuur als een oud-vertrouwde, als een vriend wiens gezag tot ons allen doorgedrongen was, gelouterd en veredeld zoals het was door begaafdheid, werk en ervaring. Zó was Mr Van der Cruyssen ons bekend als de stille, wijze man, — harmonisch en evenwichtig in zijn denken en doen, — beheerst en bezadigd in zijn levensstijl, — eerlijk en voorbeeldig in zijn optreden als raadsman, als Stafhouder en als mens.

In de vervulling van deze bescheiden maar véélzijdige opgave — gedurende ruim 58 jaar en tot de laatste stonde van zijn tachtigjarige leeftijd — is Mr Albert Van der Cruyssen nooit in gebreke gebleven.

Wij beseffen vandaag dat de Balie van Antwerpen een groot verlies heeft geleden en dat een leemte is opengebleven...

* * *

Stafhouder Van der Cruyssen was een geboren West-Vlaming. Hij was van huis uit een zoon van een leraar, opgevoed in een voorname gezinskring waar men een overwegend belang hechtte aan traditie, opvoeding en verstandelijke verheffing. Van deze oorspronkelijke richtlijnen heeft Mr Albert Van der Cruyssen steeds de onderscheiden merken gedragen.

Graag, — wanneer hij mij alhier in het Gerechtshof kwam bezoeken, — vertelde hij mij monkelend over zijn jonge studentenjaren, toen hij te Brugge nog leerling was geweest van mijn eigen grootvader...

In 1891 promoveerde hij aan de Universiteit te Brussel als dokter in de rechten.

Rond dit tijdstip ongeveer trad hij in de Balie te Antwerpen en de opvolgende biografische gebeurtenissen tonen welsprekend aan hoe vlug en grondig hij in deze Antwerpse Balie inburgerde en hoe, na korte tijd, hij zólk een aching en waardering onder zijn confraters verwierf, dat hij, buiten zijn dagelijkse, persoonlijke practijds als advocaat, ook deelachtig werd in het algemeen beleid van de Balie en in het innerlijk leven van haar tuchtraad.

Van 1902 tot 1913, — hij was toen nog zeer jong, — werd hij achtereenvolgens aangeduid als lid, onder-

NECROLOGIE

STAFHOUDER ALBERT VAN DER CRUYSSSEN

Herdenkingsrede van de Heer Procureur des Konings, HERMAN SABBE.

In zijn nummer van 18 September l.l. heeft het Rechtskundig Weekblad het overlijden medegedeeld van de betreurde Stafhouder A. Van der Cruyssen en eerbiedig hulde gebracht aan zijn nagedachtenis.

De Rechtbank van Antwerpen heeft er aan gehouden in een plechtige zitting de overleden Stafhouder te herdenken. Tussen de verschillende redevoeringen, die aldaar werden uitgesproken, heeft de rede van de heer Herman Sabbe, Procureur des Konings van Antwerpen, op al de aanwezigen een allerdiepste indruk gelaten.

Wij zijn zo gelukkig de tekst van deze merkwaardige rede hieronder te kunnen drukken.

* * *

Mijnheer de Voorzitter,
Mijnheer de Stafhouder der Balie,
Mijnheer de Voorzitter der Kamer van Pleitbezorgers,
Mijnheren,

voorzitter en voorzitter van het Bureel voor Kosteloze Raadpleging. Van 1913 tot 1947, — gedurende 34 jaar, bijna onafgebroken — wordt hij verkozen tot lid van de Tuchtraad. De aanleiding daartoe laat geen twijfel over. In de jaren 1927 en 1928 wordt hij verheven in het gezag van Stafhouder der Balie van Antwerpen. En ten slotte, — in het rechterlijk jaar 1945-1946, — wanneer de ellende van de bezettingstijd voorbij is, wanneer verwarring heerst, wanneer alle gemoederen bewogen zijn, wanneer afwijkingen met wijs beleid dienen onderzocht en hersteld te worden, in dit bijzonder moeilijke jaar, dan wendt de Antwerpse Balie zich andermaal naar een ervaren hand, naar een kalm een verstandig voorman: Mr Albert Van der Cruyssen. Ten tweede male wordt Mr Albert Van der Cruyssen verheven tot de waardigheid van Stafhouder.

Dit overschouwen, in vogelvlucht, van de bestuurlijke bedrijvigheid van Albert Van der Cruyssen, ten dienste van de waarde en van de welvaart der Balie van Antwerpen, geeft ons zeker een ontroerende maar dan ook een waarachtige weerspiegeling van de verering en van het diep vertrouwen die de leden der Antwerpse Balie hem, van meet af en ten allen tijde, hebben toegedragen.

Hij, die geen autochtoon was, liet, bij zijn intrede in de Antwerpse advocatuur, zijn aandacht en belangstelling als jong rechtsgelerde rechtstreeks gaan naar datgene wat het essentiële wezen uitmaakt van deze glansrijke Scheldestad: het nijverig gebeuren op de wijde stroom, het daverend leven van deze wereldhaven, de negocie en het vertier, zó eigen aan onze handelsmetropool, en de betekenis van dit alles onder het prisma van de wetgeving en van de rechtsgeleerdheid.

Zó ontwikkelde Mr Van der Cruyssen zijn werkracht en zijn studie in de sfeer van het handelsrecht en van het zeevaartrecht. Zó werd hij een bedreven en gezagvolle bevoegdheid in deze bijzondere vertakkingen van de rechtswetenschap. Maar ook zó was deze jonge Westvlaming, — met door te dringen als advocaat tot de essentialia van het Antwerps wezen: handel en scheepvaart, — zó was ook deze Westvlaming toegetreden tot de grote smeltkroes die deze wijde stad is en waarin alle vreemde erts kunnen gelouterd worden tot edel, Antwerps metaal.

Zo werd Mr Albert Van der Cruyssen advocaat. Zo werd hij ook Sinjoor.

Albert Van der Cruyssen, — in al zijn eenvoud en bescheidenheid, — is aldus uitgegroeid tot één van de meest meldenswaardige en voorbeeldige figuren van het Antwerps rechterlijk leven.

Voor de leden der Balie en méér in het bijzonder voor zijn tijdgenoten, moest hij onbeperkt bewondering wekken voor zijn rechtskennis, voor de feilloze kracht van zijn redeneringsvermogen, voor de lichtende klaarheid van zijn bewijsvoering en oordeel, voor de humane goedheid van zijn inborst.

Het was niet de welsprekendheid waarin Stafhouder Van der Cruyssen uitmuntte. Het waren zijn algemeen erkende rechtswetenschap in maritieme en handelsaangelegenheden, zijn logisch en evenwichtig denken en beoordelen die hem vooral kenmerkten en die hem, de waarachtige advocaat, zo dicht tot een verwantschap voerden met de magistraat. In zijn innerlijkste wezen was hij bijna zozeer magistraat als advocaat. En het is niet lang geleden dat één der heren Stafhouders dezer Balie mij nog als volgt zijn oordeel te kennen gaf: « Wij allen beschouwen Albert Van der Cruyssen, — met zijn uitzonderlijke bezadigde en betrouwbare rechtskennis, — evenzeer als een rechter als wel als een advocaat. Ontelbare malen werd Albert

Van der Cruyssen door zijn confraters, ter gelegenheid van maritieme of handelsgedingen, in beslissend arbitrage geroepen. Telkens deed hij rechtvaardigheid heersen en schonk hij elkeen berusting en overtuigende bevrediging. Deze gezagvolle advocaat stond werkelijk op de drempel van de magistratuur. »

Het is niet zo héél lang geleden, — ik meen op 22 April 1948, — dat in de Balie van Antwerpen het vijftigjarig beroepsjubileum van twaalf Antwerpse advocaten werd gevierd. Deze twaalf jubilarissen, — gesneden en gebeiteld in het deugdelijk gewas van hun luistervolle leeftijd en van hun respectievelijke persoonlijkheid, zaten in tafelronde rondom Stafhouder Constant Smeesters, die hen toesprak en verklaarde dat « hoe verschillend zij onderling ook mochten zijn in hun geestesgesteldheid, in hun aanleg en in hun temperament als advocaat, dat zij nochtans een uitzonderlijke éénheid vormden door hun onafgebroken praktijk van de hoogste deugden in het beroep van advocaat. »

Onder hen, — wien deze adelbrief werd toebedacht, — bevond zich wijlen Stafhouder Albert Van der Cruyssen.

In een rouwhulde, zoals deze die zich vandaag voltrekt, past het te zeggen dat, zowel vanwege de magistratuur als vanwege de balie, een diep overwogen dank besloten ligt in de nagedachtenis van wijlen Stafhouder Van der Cruyssen.

Wij danken hem, diep ontroerd, voor de gaven en de bekwaamheden die hij zolang en met zoveel toewijding en overgave aan de welvaart en aan de deugdelijkheid van dit huis van rechtsbedeling heeft gewijd. Wij danken hem voor de stille eenvoud en voor de oneindige mildheid waarmede hij deze zending heeft vervuld. Wij danken hem voor de diep menselijke goedheid, waarvan wij zo vaak, in zijn woord en in zijn arbeid, de lichtende sprenkels hebben waargenomen.

Door het zacht verscheiden van Mr Albert Van der Cruyssen werden wij allen zeer gevoelig getroffen.

Ik bied U de verzekering, Mijnheer de Stafhouder, namens de leden van mijn Parket en in mijn persoonlijke naam, dat het overlijden van Stafhouder Van der Cruyssen ons met een innig en waarachtig leed heeft vervuld en dat wij zeer oprecht en bewogen deelnemen in de droefheid die de Balie heeft doordrongen.

Aan de nabestaanden en meer nog aan mijn collega en vriend, rechter Jean Van der Cruyssen, betuig ik onze welgemeende deelneming in de rouw die hem trof. De naam, het richtinggevend voorbeeld en de merkwaardige verdienstelijkheden van zijn vader, worden in de annalen onzer rechterlijke gemeenschap in aanzien bewaard en zullen blijven naleven met de vrome glans van een edel en kostbaar sieraad.

Moge deze laatste bedenking nochtans tot berusting en tot opbeuring stemmen.

Stafhouder Van der Cruyssen is niet meer...

Het nooit versagend Leven marcheert...

Maar een dubbel, kostbaar bezit werd ons door de overledene als zijn geestelijk erfdeel nagelaten:

— het onvergankelijk toonbeeld van plichtsbeseft en professionele deugzaamheid, dat onafgebroken van de afgestorvene is uitgegaan, wenkt de jongere leden dezer Balie als een betrouwbare en beproefde leidraad;

— het geestelijk erfdeel van Mr Van der Cruyssen vinden wij tevens terug in de aanwezigheid van zijn geliefde zoon, rechter Van der Cruyssen, die met zijn veelbelovende rechterlijke aanleg, in de rangen van onze magistratuur is getreden.

De onverholen liefde van de vader voor onze levende Scheldestad kwam reeds in voorname vormen bij de

zoon tot uitdrukking. Het geestelijk wezen van de vader, die bijna zozeer rechter was als dat hij advocaat was, blijft bestendig in de zoon die magistraat is geworden.

In dit dubbel, kostbaar bezit, dat wijlen Stafhouder Van der Cruyssen ons aldus naliet, ligt als het ware het ideale verbindingssteken besloten tussen de Antwerpse Balie en de Antwerpse Magistratuur.

Dit te kunnen beseffen is een waarborg voor onze verstandige samenhangigheid en spoort aan tot waardevoller samenwerking in de toekomst.

MEDEDELINGEN

Het recht der oudheid

De jaarlijkse congressen van de «Société internationale pour l'étude des droits de l'antiquité» mogen zich in een voortdurend stijgende belangstelling verheugen. Het congres van 1949 (26-28 September, te Brussel) blonk uit door een ongewoon aantal deelnemers uit het buitenland (Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Nederland en Zwitserland). De mededelingen werden aandachtig gevolgd en gaven alle aanleiding tot levendige discussie: ze zullen in de «Revue des droits de l'antiquité» (gesticht te Brussel, 1948) opgenomen worden.

Naast het Romeins recht kwamen ook het Grieks, het Assyrisch en het Arabisch recht ter sprake.

Het hoogtepunt van het congres vormde de plechtige zitting van 27 September, in de Universitaire Stichting, waarop de voorzitter en stichter van de vereniging, Prof. Fernand De Visscher (Leuven), met twee lijvige feestbundels vereerd werd ter gelegenheid van zijn dertigjarig professoraat. Van deze zitting verscheen reeds een verslag in het Rechtskundig Weekblad van 2 October (col. 142). Een derde en een vierde bundel zullen nog vóór het einde 1949 verschijnen.

Na een zeer leerrijk bezoek aan de stad Antwerpen, waar de deelnemers op bijzonder gastvrije wijze door burgemeester L. Craeybeckx onthaald werden, ging het congres slechts met weemoed uiteen.

Het geheim onderzoek in strafzaken

Van advocaat F. J. Cornellie, der Antwerpse Balie, ontvingen wij onderstaand schrijven.

* * *

In zijn rede, uitgesproken op 15 September 1949 (Rechtskundig Weekblad van 2 October 1949) raakt de Heer Procureur-Generaal H. Bekaert ook het onderwerp dat ik behandelde in het artikel, verschenen in het Rechtskundig Weekblad van 27 Febr. 1949.

Hij erkent dat «het Wetboek voorzichtig ontweken» heeft in uitdrukkelijke termen het systeem van »inkwisitoriaal en geheim onderzoek vast te leggen», maar meent dat gezegd Wetboek «dit stelsel stil» zwiëgend aanneeft in verschillende bepalingen», en verwijst dan naar de bepalingen door mij aangehaald, en onder andere naar artikelen 302 en 305 van het W. B. Sv.

Het Hof van Verbreking in zijn arrest van 12 Juni 1913 heeft de redenen aangeduid, die het geheim van het vooronderzoek noodzakelijk maken.

Wij stemmen volmondig met deze redenen in: het vooronderzoek moet geheim blijven voor iedereen, *uitgenomen voor de advocaat van de verdediging.*

Deze mag volgens de aangehaalde teksten altijd

kennis nemen van de stukken zonder verplaatsing en zonder het onderzoek te vertragen.

De advocaat is dan op zijn beurt gehouden tot geheimhouding — gebeurlijk ook tegenover zijn klient.

Hij mag niet voorbarig gebruik maken van hetgeen hij aldus vernomen heeft, om te handelen als een soort medeplichtige, om zijn klient te doen ontsnappen aan een welverdiende straf.

Het zijn de onschuldigen, die ons het meest aanbelangen.

Accoorden tussen België en Nederland in zake Sociale Verzekeringen.

Op 27 Augustus 1947 werd tussen België en Nederland een verdrag gesloten, betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op het punt der sociale verzekering. Dit verdrag werd goedgekeurd door de Belgische wet van 2 Juni 1949.

Ter uitvoering van de artikelen 12 en 16 van dit verdrag werden op 24 Juni jl. te 's Gravenhage tussen de Belgische Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg en de Nederlandse Minister van Sociale Zaken twee accoorden gesloten.

Deze accoorden betroffen de ziekengeldverzekering, de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkering bij overlijden, de invaliditeitsverzekering en het geboortegeld, en verschenen in het Belgisch Staatsblad van 15 September jl. (blz. 8778-8785).

In hetzelfde nummer van het Staatsblad is een ministerieel besluit d.d. 13 Juli 1949 gepubliceerd, waarbij twee technische commissies ingesteld worden, genaamd «Technische Commissie voor de Uitkering in geld» en «Technische Commissie voor de geneeskundige Verzorging». Deze commissies zijn krachtens art. 1 van het Ministerieel Besluit er mede belast «de toepassingsmodaliteiten te regelen van de ziekteverzekeringen, de verzekering voor geneeskundige verzorging, de uitkering bij overlijden en invaliditeit overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 Juli 1949 houdende goedkeuring van het tussen België en Nederland gesloten verdrag betreffende de toepassing der wetgeving van beide landen op het punt van sociale verzekeringen, alsmede van het te Den Haag op 24 Juni 1949 ondertekend accoord inzake ziekenverpleging, geneeskundige verzorging, uitkering bij overlijden en invaliditeitsverzekering».

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen - September 1949 - nr. 9 - 13de Jaargang.

Delva W., Uit de praktijk. Over het recht op vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot wanneer de vóóroverledene, vóór het aangaan van huwelijk, een testament heeft gemaakt ten voordele van derden. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - Jaargang 1949 - afl. 33 - 1 October 1949.

Prof. Mr W. Pompe, Over de verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer i.v.m. werkstaking. — Mr E. C. E. De Froe, Een nieuwe Maatschappij Structuur. — Prof. Mr Dr G. Van den Bergh, De herder en zijn schapen. — Mr J. M. Vellinga, Nogmaals minumprijzen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie - 1 October 1949 - nr 4106.

Mr K. Groen, Wanneer is er per postwissel, postcheque of postgira betaald? — Mr E. van Saher, Rechtspraak in de Verenigde Staten, Schorsing van verjaring.